

Predikatiivi

Predikatiivi on nominaalisen lauseenjäsentehtävän nimitys. Se on yleensä kopulan toinen pakollinen argumentti eli toinen täydennys. Predikatiivina on tyypillisesti nominatiivi- tai partitiivisijainen substantiivi- tai adjektiivilauseke, esim. *Hän on oikein mukava ~ hyvä ystäväni, He ovat mukavia ~ ystäviäni*; substantiivipredikatiivi voi olla myös genetiivissä: *Tämä tuoli on opettajan*.

Predikatiivi muodostaa *olla*-verbin kanssa lauseen predikaatin; tuloslauseessa predikatiivi liittyy *tulla*- tai muuhunkin verbiin, esim. *Hänestä on tullut oikein mukava*.

Predikatiivi kuvaa tai luonnehtii verbin välityksellä lauseen subjektia (tuloslauseessa elatiivimuotoista jäsentä), predikoi siitä siis ominaisuuden tai luokan; tilalauseessa predikatiivi luonnehtii lähinnä olosuhteita puheena olevassa paikassa tai kyseisenä aikana: *Siellä ~ Eilen oli hirmu kylmä*. Toisaalta ns. objektipredikatiivi viittaa verbin välityksellä lauseen objektiin: *Eduskunta sääti lain kovan ankaran, Silta rakennettiin liian kapea*.

Predikatiivi kongruoi luonnehdittavan kanssa luvun suhteen (*Tädit ovat ystävällisiä*). Lisäksi on predikatiivin tyyppejä, jotka ovat samassa muodossa luonnehdittavasta riippumatta, esim. genetiivipredikatiivi sekä tyypit *Nämä alueet ovat nykyään Rovaniemeä, Naapurit olivat varsinainen riesa*.

Predikatiivina voi toimia myös numeraalinen NP (*Kello on pian 5, Uhreja oli yli 100 000*), pronomini (*Kirja on minun*), partisiippilauseke (*Pusero on mummin neuloma*), lause (*Tarkoitus on, että voisimme lähteä heti aamusta*) ja kuin-rakenne (*Hän on kuin nallekarhu*).

Sijojen distribuutio

Predikatiivin sija riippuu a) predikatiivin sanaluokasta (*Oppiminen on vaikeaa, Oppiminen on ikkuna maailmaan*), b) luonnehdittavan eli subjektin tyypistä (*Täti on ystävällinen, Tervehtiminen on ystävällistä*) sekä c) subjektin ja predikatiivin välisestä suhteesta (*Ilves on kissaeläin, Ilves on kissaeläimiä*).

1) Nominatiivipredikatiivi:

a) Suhde substantiivin ja objektipredikatiivin välissä on identiteetti: *Linna on tunnettu kirjailija* (vrt. *Linna on tunnetuimpia kirjailijoita*.)

b) Subjektin tarkoite on jaoton yksilö tai kokonaisuus: *Kirja on jännittävä. Železný on keihäänheittäjä. Kaikki nämä ihmiset ovat kielitaitoiset. Tämä sokeripala on punainen*. (Vrt. *Sokeri on valkoista*.)

bi) Monikolliset sanat: *Päivälliset olivat onnistuneet. Sakset ovat terävät*.

bii) Ruumiinosa kokonaan tarkoittavat sanat: *Kasvat ovat vakavat, Hevosien jalat ovat korkeat, Silmät ovat tummat*.

bi) Vaatetusta tarkoittavat parilliset tai monikolliset sanat: *Saappaat ovat huonot, Housut ovat lyhyet*.

2) Partitiivipredikatiivi

a) Substantiivinen predikatiivi on partitiivissa, kun jaotonta yksilöä tai kokonaisuutta tarkoittava subjekti on predikatiivin ilmaisevan kokonaisuuden (lajin, ryhmän, aineen, alueen tms. jaollisen käsitteen) osa. Tässä suhteessa puhutaan inklusiivisuudesta: subjekti sisältyy predikatiivin (*Ilves on kissaeläimiä, Linna on tunnetuimpia kirjailijoita, Pöytä on tammea, Auto on uusinta mallia, Lapset ovat Salosen perheen tyttäriä, Ruovesi on Hämettä*.)

b) Jos subjektin tarkoite on jaollinen (ainesana, abstrakti, kollektiivisana, monikko), predikatiivi on melkein aina sanaluokasta riippumatta partitiivissa:

bi) Subjekti on ainesana: *Sokeri on valkoista. Puuro tuli paksua*. (muuten *tulla*-verbin yhteydessä

tavallisesti nominatiivi!: *Talvesta tuli kylmä.*)

bii) abstrakti: *Olemassaolo on iloista. Hiljaisuus on mukavaa.*

biii) ryhmäsana: *Henkilökunta on kielitaitoista.* (Vrt. *Henkilökunta on kielitaitoinen.*)

biiii) monikko: *Karjalaiset ovat iloisia.* (Vrt.: *Nämä karjalaiset ovat iloiset.*)

biiiii) verbisubstantiivi: *Syöminen on kivaa.* (Vrt. on kiva, on helppo, on paha, on hyvä -> *Syödä on kiva. On kiva syödä.*)

c) Jos subjekti puuttuu: *Juhlissa oli hauskaa. Oltiin iloisia.*

d) Jos subjektina on infinitiivi: *On hyödyllistä opiskella liettuaa.*

e) Jos subjektina on sivulause: *Olipa ikävää, että sairastuit.* (Vain eräät tavalliset johtamattomat adjektiivit ovat edellisessä tapauksessa nominatiivissa, esim. *On hyvä joutua ajoissa perille. Oli paha, että myöhästyit. Täällä on kylmä.*)

f) Jos subjektina on perusluku: *Kolme pukua on kaunista / kauniita.*

Seinät eivät ole maalatut x Seinät ei maalattu.